

Handläggare:
Peter Dahlberg, 08-508 29 323

Till
Miljöroteln

Remiss av förslag till strategi för ökad användning av solel (ER 2016:16), samt Förslag till heltäckande solelstatistik (ER 2016:20)

Svar på remiss från Miljöroteln (dnr 110-1641/2016).

Sammanfattning

Energimyndigheten föreslår i en strategi för ökad solanvändning och förslag till heltäckande solelsstatistik att regelverk och styrmedel för solel ska anpassas efter tre nivåer med små, medelstora och stora anläggningar. I Energimyndighetens förslag framgår att styrmedel ska ändras från att gälla juridisk person till anslutningspunkt eller liknande, samt att de olika anläggningskategorierna ska stimuleras genom riktade stödinsatser. För framtida energistatistik föreslås på kort sikt en kombination av olika metoder med enkäter, för att efter år 2020 ersättas med ett nytt nationellt anläggningsregister.

Koncernledningen anser att framtida regelverk bör harmoniseras för små och medelstora anläggningar och att det viktigt att skatteregler och ekonomiska stöd blir tydligt utformade. De måste både förenkla administrationen och garantera likställighet för olika aktörer. För solelsstatistiken bedömer koncernledningen att en i framtiden säkerställd och heltäckande officiella statistik bör kunna stödja och driva utvecklingen för solcellsanläggningar framåt.

Koncernens bostadsbolag lyfter fram att Energimyndigheten bör utreda att förenkla administrationen för egenanvändning av solel. Det kan ske genom att renodla stödformerna till antingen investeringsstöd eller elcertifikat, eller skattefrihet med ett samtida avlägsnande av effektgränser.

Fortum Värme lyfter fram att hela frågan behöver analyseras mer kritiskt och mer fullständigt än hittills och anser att subventionerna till solceller kan leda till problem ur bl.a. ett försörjningstrygghetsperspektiv eftersom en utbyggnad av solkraft i Sverige riskerar att ge överskott av elproduktion sommartid utan att tillföra nödvändig effekt vintertid.

Ärendet

Statens energimyndighet har av regeringen fått i uppdrag att ta fram ett förslag till strategi för ökad användning av solex. Enligt uppdraget ska Energimyndigheten samtidigt analysera hur solex ska kunna bidra till att Sverige försörjs till 100 procent med förnybar energi. Dessutom ska Energimyndigheten redovisa hur en heltäckande statistik ska kunna tas fram för området el från sol.

Energimyndigheten föreslår att regelverk och styrmedel för solex ska anpassas efter tre nivåer. Uppdelning ska ske efter små anläggningar med effekt under 68 kWp, medelstora anläggningar med en effekt som ligger mellan 68 och 255 kWp, samt stora anläggningar med en effekt större än 255 kWp.

I förslaget från Energimyndigheten framgår att styrmedel ska justeras från att gälla juridisk person till per anslutningspunkt eller liknande. De olika kategorierna av anläggningar, enligt ovan, ska stimuleras genom riktade stödinsatser. Justeringen innebär att nya anläggningar med en installerad topp effekt på högst 68 kWp inte längre ska ingå i elcertifikatsystemet från år 2020. Andra styrmedel som riktar sig till denna anläggningsstorlek är skattereduktion samt ROT-avdrag eller investeringsstöd. Energimyndigheten tar också upp att ursprungsmärkning kan bidra till tydligare prissättning av el med olika tillverknings sätt.

Anläggningar över 68 kWp förslås i strategin stödjas genom elcertifikatsystem. Anläggningar större än 255 kWp bedöms vara en kategori för i huvudsak solparker, men kan i samarbete med stora fastighetsägare även innefatta större takytor, med huvudsyfte att sälja den producerade elen.

Energimyndigheten konstaterar i sitt förslag att ett av de hinder som finns för utbyggd solex är att regler för bygglov hanteras på olika vis i olika kommuner och att regelverk för när bygglov behövs är otydliga. Därför föreslås att tydligheten kring byggregler förbättras genom ökad samordning av kommunala regler för solceller.

För framtida energistatistik föreslår Energimyndigheten på kort sikt en kombination av olika metoder, med enkäter för anläggningsägarna för att tillfredsställa behoven. Efter år 2020 ska elstatistiken kunna baseras på det nya nationella anläggningsregistret, som kallas för "tjänstehubben". Den ska i allt väsentligt ersätta all insamling av data från nätbolagen till den officiella statistiken.

Miljörörelsen har remitterat "Förslag till strategi för ökad användning av solex (ER 2016:16), samt Förslag till heltäckande solexstatistik (ER 2016:20)" till bl.a. Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen Svenska Bostäder, Familjebostäder, Stockholms hem, Micasa Fastigheter, SISAB, Stockholm Vatten, Stockholm Parkering, Stockholm Hamnar, SGA Fastigheter och intressebolaget Fortum Värme samägt med Stockholms stad. Stockholms hem, SISAB, SGA Fastigheter och Stockholm Parkering har valt att inte svara på remissen. Nedan följer en redovisning av bolagens remissvar i huvudsak. Remissvaren i sin helhet återfinns i bilagorna.

Underremiss

AB Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

AB Svenska Bostäder anser att det är positivt att en förankrad strategi fastställs för en långsiktig planering för att öka solelproduktionen i Sverige. De skatteregler som gäller idag innebär att effektgränsen baseras på juridisk person, vilket inte är konsekvent. Det begränsar därför installationstakten och innebär ett stort administrativt arbete för fastighetsägaren, oavsett belopp.

Energimyndighetens förslag att styrmedel ska justeras från att gälla juridisk person till anslutningspunkt eller motsvarande är därför positivt. I strategin föreslås att regelverk, stödsystem och administration, anpassas efter respektive målgrupp, vilket enligt bolagets mening skulle underlätta hanteringen avsevärt.

En invändning är dock att målgruppsdefinitionen baseras på den enskilda anläggningens storlek och inte en större fastighetsägares antal anläggningar. Bolaget upplever att många delar i denna strategi vänder sig till mindre fastighetsägare av flerfamiljshus och villaägare. En större fastighetsägare kan ha ett stort antal solcellsanläggningar utan att det ingår enskilda anläggningar över 68 kWp. En skattereduktion ersätter inte det ekonomiska bortfallet från elcertifikaten, utan behöver kompenseras på annat sätt.

Bolaget föreslår att Energimyndigheten närmare utreder konsekvenserna av att förenkla administrationen gällande egenanvändning av denna elproduktion och ser positivt på förslaget att investeringsstödet ersätts med någon form av ROT-bidrag för privatpersoner, vilket påskyndar hanteringen för fastighetsbolagen. Bolaget ser det också som positivt att strategin pekar på stödformer för teknikutveckling inom batterilagring och översyn av bygglovsprocessen och vill lyfta fram att en nationell kravställning på miljömärkning vid kommande upphandlingar för solceller behövs.

Bolaget delar Energimyndighetens uppfattning om de mest kostnadseffektiva metoderna för att få fram användbar statistik i väntan på "tjänstehubben". Bolaget anser att Energimyndigheten i kravställningen för denna bör ange möjligheten till att inhämta information från andra etablerade system på marknaden gällande installations- och produktionsstatistik (*bilaga 1*).

AB Familjebostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Det är positivt att en långsiktig strategi fastställs för att öka solelproduktionen i Sverige. Bolaget anser att en grundläggande förutsättning för lönsamhet och satsningar på solel är att elskattebefrielse erhålls för solel som används i egna fastigheter.

I dagsläget har Familjebostäder en total installerad effekt på 570 kWp. Alla nya anläggningars elproduktion kommer därmed omfattas av elbeskattning. Oavsett nivå på elskatt tillkommer kostnader för administration. Familjebostäder delar Energimyndighetens uppfattning att styrmedel ska justeras från att gälla juridisk person till fastighet/anslutningspunkt.

I framlagt förslag föreslås att tre olika kategorier av anläggningsägare definieras för olika stödsystem. Familjebostäder har anläggningar inom två av tre föreslagna

kategorier. Bolagets uppfattning är att det blir administrativt tungt och onödigt att arbeta med olika stödsystem inom samma företag för att solcellsanläggningarna är olika stora. Bolaget efterlyser därför att enbart ett stödsystem används oberoende av effektgräns.

Familjebostäder delar uppfattningen att ökade satsningar för teknikutveckling inom batterilagring av solcellsproducerad el är viktigt. Avsaknad av möjlighet till omfördelning mellan produktion och konsumtion har varit och är en begränsning vad gäller utbyggnaden av solcellsinstallationer.

Familjebostäder ser positivt på att strategin tar upp behovet av en genomgripande översyn av bygglovsprocessen för att åstadkomma enhetliga bedömningar och riktlinjer på ett nationellt plan. Avseende nationell miljömärkning på solceller är det positivt då miljöbelastningen för solexproduktionen kan skilja sig avsevärt beroende på produktionsanläggningars miljöprestanda (*bilaga 2*).

Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Micasa Fastigheter har valt att fokusera på de aspekter i förslaget som har störst inverkan på bolaget som fastighetsägare. Micasa Fastigheter vill understryka vikten av att de ekonomiska styrmedlen utformas så att de är långsiktiga och styr mot en ökad utbyggnad av solceller.

Det är i dagsläget svårt att veta om och när en installation av solceller kommer att beviljas investeringsstöd. Att lyfta ut installationer av solceller på villor ur investeringsstödet skulle vara ett effektivt sätt att underlätta för övriga fastighetsägare.

Förslaget att utesluta anläggningar med en topp effekt på högst 68 kWp ur elcertifikatsystemet är dåligt anpassat för större fastighetsägare. En större fastighetsägare kan ha ett stort antal solcellsanläggningar där den totala installerade effekten är hög men där ingen enskild anläggning har en topp effekt på över 68 kWp. Att lägga på 20 öre på skattereduktionen hjälper inte en sådan fastighetsägare utan det ekonomiska bortfallet från elcertifikaten behöver kompenseras på något annat sätt.

Dagens regelverk vad det gäller solceller kan sammanfattas som krångligt och svåröverskådligt. För att underlätta informationsspridningen bör den så kallade tjänstehubben bli ett verktyg där det på ett enkelt sätt går att få information om de regler, styrmedel m.m. som berör solceller (*bilaga 3*).

Stockholm Vatten Holding AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

För att kunna leverera VA-tjänster är Stockholm Vatten beroende av en kontinuerlig strömförsörjning med hög tillförlitlighet och kvalitet. Bolaget ser det därför som mycket viktigt att åtgärder vidtas för att undvika framtida effektbrist och negativ inverkan på elnätet. För Stockholm Vatten är därmed de förslag som framförs i underlagsrapporten "Effekter i elsystemet från ökad andel solex [ER 2016:22]" särskilt viktiga att genomföra.

Generellt kan sägas att lönsamhet är en förutsättning för en storskalig utbyggnad av solceller. Inom offentlig VA-verksamhet bör lönsamhet anses vara ett absolut krav för utbyggnad av solceller. Detta eftersom verksamheten är avgiftsfinansierad och avgiften

enligt lagen om allmänna VA-tjänster inte får överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen.

Ett sätt att öka lönsamheten vore att bygga mer storskaligt, vilket sänker kostnaden per installerad kWp. Befintligt stödsystem hämmar dock denna typ av storskalig byggnation, genom en övre effektgräns för undantaget från energiskatt på egenproducerad el (255kWp/juridisk person), samt en begränsning av skatteavdragsnivån (max 30 000 KWh per juridisk person). Om målet är ökad användningen av solceller bör detta ses över, för att inte hämma storskalig utbyggnad där solläget är bra och byggkostnaden är gynnsam. Energimyndighetens förslag att utreda höjd effektgräns för skattereduktion anses därför vara ett bra förslag. Gällande undantaget från elskatt på egenproducerad el föreslår energimyndigheten att effektgränsen framöver skall räknas per anslutningspunkt istället för att som idag räknas per juridisk. Detta ses som ett steg i rätt riktning, men Stockholm Vatten ser gärna att effektgränsen dessutom höjs.

I rapporten "Förslag till strategi för ökad användning av solceller [ER 2016:16]" föreslås att investeringsstödet fasas ut för privatpersoner. Vidare föreslås höjd tydlighet för vad som gäller för installation av solceller, genom ökad samordning av kommunala regler för solceller. Båda dessa förslag ses som positiva då de skulle underlätta det administrativa arbetet för Stockholm Vatten vid en framtida solcellsbyggnation.

Gällande rapporten "Förslag till heltäckande solcellstatistik [ER 2016:20]" har Stockholm Vatten inga synpunkter. Detta då bolaget bedömer att det som framförs i denna rapport kommer ha ytterst begränsad påverkan på bolagets befintliga solcellsanläggning och företagets förutsättningar för framtida utbyggnad av solceller (*bilaga 4*).

Stockholms Hamn AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Hamnen välkomnar en strategi för ökad användning av solceller, med ambition om en jämnhögt och stabil utbyggnad av solcellerna, med målsättning att solcellerna i högre grad ska bidra till att Sverige år 2040 har 100 procent förnybar energiproduktion. Hamnen anser att det är bra om strategin omfattar regelbundna så kallade kontrollstationer fram till 2040, så att uppföljningar görs och åtgärder kan vidtas om nödvändigt.

Ett av syftena med förslaget till strategi är att målgruppsanpassa styrmedel, så att de blir enkla att förstå och använda. Detta ser Hamnen mycket positivt på. Dock anser vi att ytterligare skulle kunna göras för att målgruppsanpassa, förtydliga och förenkla.

Bland annat borde indelningen av anläggningarna inte göras utifrån anläggningens storlek (installerad effekt), utan istället utgå från vem som är ägare till anläggningen, privatperson eller juridisk person (med organisationsnummer). Många juridiska personer har anläggningar av olika storlek vilka, utifrån strategins förslag, skulle omfattas av olika regler vilket försvårar hanteringen. Det skulle också underlätta om de stöd och styrmedel som finns idag kunde renodlas, till exempel antingen investeringsstöd eller elcertifikat.

Förslaget i strategin, att investeringsstödet för villor ska ersättas med ett riktat ROT-avdrag (solROT), är enligt Hamnens uppfattning bra, i och med att det förhoppningsvis

leder till kortare väntetider för övriga kategorier. Även Energimyndighetens förslag att styrmedel ska justeras från att gälla juridisk person till att gälla anslutningspunkt (anläggning), är positivt.

Skatten på den solel som producenten själv förbrukar kommer 1 juli 2017 att sänkas till 0,5 öre per kWh. Denna skatt är i sig inte en del av Energimyndighetens förslag till strategi, men Hamnen vill ändå lyfta fram att sänkningen är en viktig förutsättning för att få lönsamhet i våra satsningar på solelproduktion. Dock är vår uppfattning att energiskatten borde tas bort helt och hållet, i och med att den innebär administrativa kostnader.

Hamnen delar Energimyndighetens uppfattning att aspekter som är viktiga för solcellsinstallationer tydligare behöver integreras i den fysiska planeringen. Även regelverket för när bygglov behövs är otydligt och bygglov hanteras olika från kommun till kommun.

Strategiförslaget belyser den negativa miljöpåverkan som tillverkningen av solcellsanläggningar ofta medför. Hamnen anser här att det vore bra om en vägledning tas fram kring hur livscykelperspektivet kan och får beaktas vid upphandling av solcellsanläggningar. Hamnen ser också fram emot satsningar på teknikutveckling inom till exempel området energilager.

För solelstatistik föreslår Energimyndigheten metoder på relativt kort sikt (fram till 2020). Därefter ska en stor del av elstatistiken kunna baseras på det nya nationella anläggningsregistret, kallat "tjänstehubben". Hamnen har inga synpunkter på de föreslagna kortsiktiga metoderna, men anser att det är viktigt, när tjänstehubben är på plats, att det säkerställs att data från andra system ska kunna överföras direkt till den nationella databasen (bilaga 5).

AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Fortum Värme stödjer målsättningen om att Sverige ska nå 100 procent förnybar elproduktion till år 2040. Den stora utmaningen för kraftsystemet handlar dock snarare om effekt än om energi, det vill säga att se till att det finns tillräckligt med förnybar produktionskapacitet de kritiska timmarna när kraftsystemet är ansträngt.

Bolaget konstaterar att produktion av solkraft i Sverige snarare förvärrar än hjälper kraftbalansen de kritiska timmarna. Anledningen är att solkraftens produktionsprofil ligger i motfas mot elanvändningen. En ogenomtänkt utbyggnad av solkraft i Sverige riskerar således att ge överskott av elproduktion sommartid utan att tillföra nödvändig effekt vintertid. Styrbar och planerbar biokraft från kraftvärme kan däremot produceras när elen behövs som bäst, vilket regelmässigt är under årets kalla och korta dagar.

När det gäller målsättningen för förnybar elproduktion anser Fortum Värme att man inte ska sätta specifika mål för enskilda produktionsslag. Istället bör de olika teknikerna konkurrera på lika villkor med teknikneutrala, konkurrensneutrala och marknadsbaserade styrmedel. De ekonomiska stöd som riktas specifikt till solkraft undergräver teknikneutraliteten och kostnadseffektiviteten i elcertifikatsystemet.

Bolaget konstaterar att Sverige är ett av de länder i världen som rent meteorologiskt har sämst förutsättningar för solenergi, samtidigt som landet har mycket goda förutsättningar för vattenkraft, vindkraft och bioenergi. Detta är något som inte framgår av Energimyndighetens förslag och som måste beaktas vid beslut om framtida styrmedel och mekanismer för styrning av utvecklingen av energisystemet. Till exempel har el från biokraftvärme bättre klimatprestanda än solkraft.

Även för fjärrvärmen är de ensidigt riktade subventionerna till solceller problematisk. Störst utväxling av skattenedsättningen för egenproducerad solkraft får man i byggnader med hög elanvändning, som till exempel i byggnader som värms med värmepump. Detta förhållande riskerar att skapa betydande problem ur ett försörjningstrygghetsperspektiv för kraftsystemet. Skattenedsättningen för egenproducerad solkraft styr således implicit mot installation av värmepumpar och därmed mot dels ökad (!) elanvändning, dels minskad (!) prima elproduktion, eftersom underlaget för kraftvärmebaserad el minskar. Kraftvärme ger dubbel nytta i kraftsystemet eftersom el produceras när den som bäst behövs samtidigt som den producerade fjärrvärmen ersätter elbaserad uppvärmning. Rimligen borde också en analys av framtida lager- och/eller batterilösningar tas fram innan några beslut om en utvecklad solelsstrategi fattas.

Styrningen av utveckling mot solkraft bör ske på marknadsmässig grund med stöd av väl definierade, teknik- och konkurrensneutrala styrmedel. Flera av dagens styrmedel som premierar installation och användning av solceller är införda utan någon djupare konsekvensanalys. Om utbyggnaden av solkraft inte går i takt med utvecklingen av övrig infrastruktur, såsom elnät och andra kraftslag som kan garantera effekt då solkraften inte producerar, så riskeras stora samhällsekonomiska ineffektiviteter. Det är således inte bara en fråga om kapacitet, det är även en fråga om var och i vilken takt utbyggnaden sker. Det saknas analyser som kan ligga till grund för arbetet med nya styrmedel som påverkar elmarknaden.

Sammanfattningsvis menar Fortum Värme att hela frågan om satsningar på solkraft baserade på specifika subventioner i Sverige måste analyseras mer kritiskt och mer fullständigt än hittills. Detta gäller vilka ekonomiska subventioner, till exempel skattelättnader för egenproducerad solkraft, som ska utgå för installation och användning av solceller. Det gäller att väga in livscykelperspektiven på de olika produktionsslagen. Det gäller frågan om försörjningstrygghet i kraftsystemet. Det gäller också frågan om det rimliga i ett styrsystem som sammantaget driver mot ökad elanvändning för uppvärmning. Sett ur ett energikvalitetsperspektiv är det bättre att omvandla el till rörelseenergi (transporter) än till värmeenergi (elbaserad uppvärmning) (*bilaga 6*).

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen välkomnar den föreslagna strategin för ökad användning av solel och förslaget till heltäckande solelstatistik. I stadens miljöprogram 2016-2019 framgår att stadens satsningar på solenergi ska öka och ske där det är lönsamt, samt att lönsamheten för elproduktion baserad på solenergi är starkt avhängig framtida skatteregler.

Energimyndigheten föreslår att regelverk och styrmedel ska anpassas efter tre nivåer med små, medelstora och stora anläggningar. Koncernledningen framhåller vikten av att framtida regelverk harmoniseras för små och medelstora anläggningar upp till 255 kWp, eftersom att storleken på anläggningarna främst beror på tekniska orsaker och inte ägarförhållanden. I Energimyndighetens förslag ska små anläggningar med en topp effekt om högst 68 kWp tas ur elcertifikatsystemet och regelverken anpassas med bl.a. ROT-avdrag som för andra byggtjänster, vilket i nuläget främst verkar riktat mot privatpersoner. För koncernens bolag kan det antas att de flesta anläggningarna kommer att vara inom kategorin små anläggningar. Därför är det viktigt att skatteregler och de ekonomiska stöd som tas fram blir tydliga, förenklar administrationen och säkerställer likställighet för olika aktörer. I detta ser koncernledningen positivt på att strategin också syftar till att förbättra tydligheten kring byggregler för installation av solceller genom ökad samordning av kommunala regelverk.

Koncernens bostadsbolag lyfter fram att en grundläggande förutsättning för lönsamhet och satsningar på solceller är att elskattebefrielse erhålls för solceller som används i egna fastigheter. Vidare lyfter bostadsbolagen fram att Energimyndigheten bör utreda möjligheterna att förenkla administrationen för egenanvändning av elproduktion för större fastighetsägare. Det kan ske genom att renodla stödformerna till investeringsstöd eller elcertifikat, eller skattefrihet med ett samtida avlägsnande av effektgränser. Stockholm Vatten framhåller i sitt remissvar att lönsamhet är en förutsättning för en storskalig utbyggnad av solceller. Stockholms Hamn anser att det är bra om vägledning tas fram för beaktande av livscykelperspektiv vid framtida upphandlingar av solcellsanläggningar.

Koncernens intressebolag Fortum Värme påpekar att hela frågan, om satsningar på solkraft baserade på specifika subventioner, måste analyseras mer kritiskt och mer fullständigt än hittills och att det inte bör sättas specifika mål för enskilda produktionsslag. Bolaget påpekar vidare att om utbyggnaden av solkraft inte går i takt med utvecklingen av övrig infrastruktur, såsom elnät och andra kraftslag som kan garantera effekt då solkraften inte producerar, så riskeras samhällsekonomisk ineffektivitet och problem ur ett försörjningstrygghetsperspektiv.

Gällande förslaget om solelsstatistik anser koncernledningen att det på kort sikt verkar tillfredställande och kostnadseffektivt att använda olika metoder med enkäter, för att senare ersätta med ett nytt nationellt anläggningsregister. Koncernledningen gör därför bedömningen att förslaget kan stödja och driva utvecklingen för solcellsanläggningar framåt.

För kompletterande och mer utförliga synpunkter hänvisar koncernledningen till bolagens remissvar.

Jonas Schneider
Vice VD

Bilagor

1. Remissvar AB Svenska Bostäder
2. Remissvar AB Familjebostäder
3. Remissvar Micasa Fastigheter i Stockholm AB
4. Remissvar Stockholm Vatten Holding AB
5. Remissvar Stockholms Hamn AB
6. Remissvar AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad

Underremissvar på Energimyndighetens strategi för ökad användning av solel och förslag till heltäckande solelsstatistik.

Bakgrund

Energimyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att föreslå en strategi för hur användningen av solel ska kunna öka i Sverige, samt analysera hur solel ska kunna bidra till att Sverige på sikt ska kunna ha en hundra procentig förnyelsebar energiproduktion år 2040.

Våra synpunkter

AB Svenska Bostäder anser det positivt att en förankrad strategi fastställs för en långsiktig planering för att öka solelproduktionen i Sverige. För att säkerställa investeringskalkyler avseende egenproduktion av el, är det nödvändigt för både beställare och leverantörer att de ekonomiska styrmedlen för en ökad utbyggnad utformas i politisk samverkan.

De skatteregler som infördes 1 juli 2016 har nu under november reviderats och skattesatsen vid egenproduktion för eget nyttjande sänks från 29,5 öre till 0,5 öre under 2017.

Dock kvarstår regelverket att en producent som har anläggningar med en sammanlagd effekt över 255 kW, är skattepliktig för den el som används inom byggnaderna, vilket är ett hinder för att investeringen ska bli lönsam. Effektgränsen baseras på juridisk person och innebär att regelverket inte är konsekvent och begränsar därför installationstakten. Även om denna skatt är låg, innebär den ett lika stort administrativt arbete för fastighetsägaren oavsett belopp.

Exempelvis är allmännyttans bostadsföretag vanligtvis ett företag med ett organisationsnummer, medan många privata stora fastighetsägare har varje fastighet som ett separat bolag med eget organisationsnummer och är därmed skattebefriade. Då vi redan har överskridit denna effektgräns, innebär det att våra kommande installationer kommer att omfattas av elbeskattning, vilket i sin tur kommer påverka lönsamheten negativt.

Energimyndighetens förslag att styrmedel ska justeras från att gälla juridisk person till anslutningspunkt eller motsvarande, ser vi därför som positivt.

Dagens regelverk vad det gäller egenproduktion av elenergi upplevs svåröverskådligt och medför en tung administration för en större fastighetsägare, som också bör läggas in i en lönsamhetskalkyl.

I strategin föreslås att regelverk, stödsystem och administration, anpassas efter respektive målgrupp, vilket enligt vår mening skulle underlätta hanteringen avsevärt.

En invändning dock från vår sida, är att målgruppsdefinitionen baseras på den enskilda anläggningens storlek och inte en större fastighetsägares antal anläggningar. Vi upplever att många delar i denna strategi vänder sig till mindre fastighetsägare av flerfamiljshus och villaägare.

Exempelvis förslaget att begränsa anläggningar understigande en effekt av 68 kW till att erhålla elcertifikat. En större fastighetsägare kan ha ett stort antal solcellsanläggningar med en total stor installerad effekten är hög men ingen enskild anläggning över 68 kW. En skattereduktion ersätter inte det ekonomiska bortfallet från elcertifikaten, utan behöver kompenseras på annat sätt.

Vi föreslår att Energimyndigheten närmare utreder konsekvenserna av att förenkla administrationen gällande egenanvändning av denna elproduktion. Exempelvis genom att renodla stödformerna till antingen investeringsstöd eller elcertifikat och att göra denna produktion helt skattefri samtidigt som eleffekt gränserna slopas.

Vi ser positivt på förslaget att investeringsstödet ersätts med någon form av ROT-bidrag för privatpersoner, vilket skulle underlätta och påskynda hanteringen för fastighetsbolagen.

Att strategin pekar på en ökad satsning på stödformer för teknikutveckling inom batterilagring av solcellsproducerad el, ser vi som positivt. Avsaknad av möjlighet till omfördelning mellan produktion och konsumtion, har varit och är en begränsning vad gäller utbyggnaden av solcellsinstallationer.

Med tanke på vårt stora fastighetsbestånd, så ser vi positivt att strategin tar upp behovet av en genomgripande översyn av bygglovsprocessen för att åstadkomma enhetliga bedömningar och riktlinjer på ett nationellt plan.

En nationell kravställning på miljömärkning anser vi också måste lyftas fram vid kommande upphandlingar, då miljöbelastningen är stor vid tillverkningen av solceller.

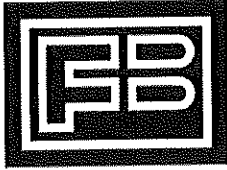
Vad gäller förslaget till en heltäckande solelsstatistik, tolkar vi merparten av denna skrivning som en temporär lösning gällande insamling av installations- och produktionsstatistik inför driftsättningen av den sk "tjänstehubben" år 2020. Vi delar Energimyndighetens uppfattning om de mest kostnadseffektiva metoderna för att få fram användbar statistik i väntan på "tjänstehubben".

Vid utvecklingen av funktionerna för denna "tjänstehubb", bör man i kravställningen ange möjligheten till att inhämta information från andra etablerade system på marknaden gällande installations- och produktionsstatistik

I övrigt har vi inget att tillföra eller invända gällande detta förslag.

AB Svenska Bostäder

Pelle Björklund

Underremiss - Strategi för ökad användning av solel

Bakgrund

Energimyndigheten har på regeringens uppdrag analyserat bland annat hur solel ska kunna bidra till att Sverige på sikt ska ha 100 procent förnybar energi och föreslagit en strategi för hur användningen av solel ska kunna öka i Sverige. Bolaget har inbjudits att yttra sig över Energimyndighetens rapporter och förslag.

Bolagets synpunkter

Det är positivt att en långsiktig strategi fastställs för att öka solelproduktionen i Sverige. Familjebostäder har idag installerat drygt 4000 kvm solceller på befintliga byggnader. Erfarenheten av denna satsning är att tekniken fungerar bra och ger den elproduktion som kalkylerats. En grundläggande förutsättning för lönsamhet, och därmed för ytterligare satsningar på solel - är dock att elskattebefrielse erhålls för den solel som produceras och används i den egna fastigheten.

En producent som sammanlagt har anläggningar med en större effekt än 255 kWp ska betala skatt på den el som produceras, även om elen inte säljs utan används av producenten själv. Effektgränsen är idag satt till 255 kWp per juridisk person. I dagsläget har Familjebostäder en total installerad effekt på 570 kWp. Alla nya anläggningars elproduktion kommer därmed omfattas av elbeskattning. Oavsett nivå på elskatt så tillkommer kostnader för administration.

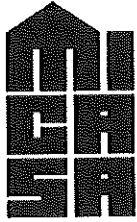
Familjebostäder delar Energimyndighetens uppfattning att styrmedel ska justeras från att gälla juridisk person till fastighet/anslutningspunkt.

I framlagt förslag föreslås att tre olika kategorier av anläggningsägare definieras för olika stödsystem. Energimyndigheten föreslår att små och mellanstora anläggningar är lämpliga för riktade stödinsatser, som t ex investeringsstöd eller solROT men att större anläggningar kan fortsatt stödjas på samma sätt som övrig förnybar el, i dagsläget genom elcertifikatsystem. Familjebostäder har anläggningar inom två av tre föreslagna kategorier. Bolagets uppfattning är att det blir administrativt tungt och onödigt att arbeta med olika stödsystem inom samma företag för att solcellsanläggningarna är olika stora. Bolaget efterlyser därför att enbart ett stödsystem används oberoende av effektgräns.

Familjebostäder delar uppfattningen att ökade satsningar för teknikutveckling inom batterilagring av solcellsproducerad el är viktigt. Avsaknad av möjlighet till omfördelning mellan produktion och konsumtion har varit och är en begränsning vad gäller utbyggnaden av solcellsinstallationer.

Familjebostäder ser positivt på att strategin tar upp behovet av en genomgripande översyn av bygglovsprocessen för att åstadkomma enhetliga bedömningar och riktlinjer på ett nationellt plan. Avseende nationell miljömärkning på solceller är positivt då miljöbelastningen för solcellproduktionen kan skilja sig avsevärt beroende på produktionsanläggningars miljöprestanda.

Anette Sand
VD

Svar på remissen "Förslag till strategi för ökad användning av solel samt förslag till heltäckande solelstatistik"

Ärendet

Energimyndigheten lämnar i denna redovisning förslag till ökad användning av solel och ett förslag till hur en heltäckande statistik ska kunna tas fram för området el från sol i ett antal delrapporter. Uppdraget från regeringen innebär att Energimyndigheten ska analysera hur solel ska kunna bidra till att Sverige på sikt ska ha hundra procent förnybar energi och att föreslå en strategi för hur användningen av solel ska kunna öka i Sverige. Dessutom ska Energimyndigheten redovisa ett förslag till hur en heltäckande statistik kan tas fram för området el från sol. För en mer detaljerad beskrivning hänvisas till Energimyndighetens rapporter.

Micasa Fastigheters synpunkter

Micasa Fastigheter har valt att fokusera på de aspekter i förslaget som har störst inverkan på bolaget som fastighetsägare. Micasa Fastigheter vill understryka vikten av att de ekonomiska styrmedlen utformas så att de är långsiktiga och styr mot en ökad utbyggnad av solceller.

Det är i dagsläget svårt att veta om och när en installation av solceller kommer att beviljas investeringsstöd. Att lyfta ut installationer av solceller på villor ur investeringsstödet skulle vara ett effektivt sätt att underlätta för övriga fastighetsägare.

Förslaget att utesluta anläggningar med en topp effekt på högst 68 kW ur elcertifikatsystemet är dåligt anpassat för större fastighetsägare. En större fastighetsägare kan ha ett stort antal solcellsanläggningar där den totala installerade effekten är hög men där ingen enskild anläggning har en topp effekt på över 68 kW. Att lägga på 20 öre på skattereduktionen hjälper inte en sådan fastighetsägare utan det ekonomiska bortfallet från elcertifikaten behöver kompenseras på något annat sätt.

Dagens regelverk vad det gäller solceller kan sammanfattas som krångligt och svåröverskådligt. För att underlätta informationsspridningen bör den så kallade tjänstehubben bli ett verktyg där det på ett enkelt sätt går att få information om de regler, styrmedel m.m. som berör solceller.

Ang: Remissvar på "Förslag till strategi för ökad användning av solel [ER 2016:16]" samt "Förslag till heltäckande solelstatistik [ER 2016:20]".

På begäran av Stockholm Stadshus AB framförs nedan synpunkter på inkomna förslag, utifrån deras inverkan på VA-verksamhet. Offentlig VA-verksamhet förser idag stora delar av Sveriges befolkning med dricksvatten samt avloppsvattenrening och är därmed en livsviktig samhällsfunktion. Stockholm vatten är Sveriges största VA- och avfallsbolag och producerar varje dag vatten till över en miljon människor samt renar det använda avloppsvattnet. Vatten- och avloppsreningsverk har ett relativt stort effektbehov som är relativt jämt fördelat över dygnet och med en måttlig årstidsvariation.

Stockholm Vattens synpunkter

För att kunna leverera VA-tjänster är Stockholm vatten beroende av en kontinuerlig strömförsörjning med hög tillförlitlighet och kvalitet. Vi ser det därför som mycket viktigt att åtgärder vidtas för att undvika framtida effektbrist och negativ inverkan på elnätet. För Stockholm vatten är därmed de förslag som framförs i underlagsrapporten "Effekter i elsystemet från ökad andel solel [ER 2016:22]" särskilt viktiga att genomföra.

Generellt kan sägas att lönsamhet är en förutsättning för en storskalig utbyggnad av solceller. Inom offentlig VA-verksamhet bör lönsamhet anses vara ett absolut krav för utbyggnad av solceller. Detta eftersom verksamheten är avgiftsfinansierad och avgiften enligt lagen om allmänna VA-tjänster inte får överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen.

Ett sätt att öka lönsamheten vore att bygga mer storskaligt, vilket sänker kostnaden per installerad kWp. Befintligt stödsystem hämmar dock denna typ av storskalig byggnation, genom en övre effektgräns för undantaget från energiskatt på egenproducerad el (255kWp/juridisk person), samt en begränsning av skatteavdragsnivån (max 30 000 KWh per juridisk person). Om målet är ökad användningen av solel bör detta ses över, för att inte hämma storskalig utbyggnad där solläget är bra och byggkostnaden är gynnsam. Energimyndighetens förslag att utreda höjd effektgräns för skattereduktion anses därför vara ett bra förslag. Gällande undantaget från elskatt på egenproducerad el föreslår energimyndigheten att effektgränsen framöver skall räknas per anslutningspunkt

istället för att som idag räknas per juridisk. Detta ses som ett steg i rätt riktning, men Stockholm vatten ser gärna att effektgränsen dessutom höjs.

I rapporten "Förslag till strategi för ökad användning av solel [ER 2016:16]" föreslås att investeringsstödet fasas ut för privatpersoner. Vidare föreslås höjd tydlighet för vad som gäller för installation av solceller, genom ökad samordning av kommunala regler för solceller. Båda dessa förslag ses som positiva då de skulle underlätta det administrativa arbetet för Stockholm vatten vid en framtida solcellsbyggnation.

Gällande rapporten "Förslag till heltäckande solelstatistik [ER 2016:20]" har Stockholm vatten inga synpunkter. Detta då vi bedömer att det som framförs i denna rapport kommer ha ytterst begränsad påverkan på vår befintliga solcellsanläggning och företagets förutsättningar för framtida utbyggnad av solceller.

Med vänliga hälsningar

Mattis Mellander

Johanna Ansker

Remiss angående förslag till strategi för ökad användning av solel och förslag till heltäckande solelstatistik

Bakgrund

Energimyndigheten har tagit fram ett förslag till strategi för ökad användning av solel (ER 2016:16) och ett förslag till heltäckande solelstatistik (ER 2016:20).

Koncernledningen i Stockholms Stadshus AB önskar synpunkter från Stockholms Hamn AB (nedan kallat Hamnen) på vad som framförs i remissen.

Stockholms Hamn AB:s synpunkter

Hamnen välkomnar en strategi för ökad användning av solel, med ambition om en jämnhögt och stabil utbyggnad av solelen, med målsättning att solelen i högre grad ska bidra till att Sverige år 2040 har 100 procent förnybar energiproduktion. Hamnen anser att det är bra om strategin omfattar regelbundna så kallade kontrollstationer fram till 2040, så att uppföljningar görs och åtgärder kan vidtas om nödvändigt.

Ett av syftena med förslaget till strategi är att målgruppsanpassa styrmedel, så att de blir enkla att förstå och använda. Detta ser Hamnen mycket positivt på. Dock anser vi att ytterligare skulle kunna göras för att målgruppsanpassa, förtydliga och förenkla.

Bland annat borde indelningen av anläggningarna inte göras utifrån anläggningens storlek (installerad effekt), utan istället utgå från vem som är ägare till anläggningen, privatperson eller juridisk person (med organisationsnummer). Många juridiska personer har anläggningar av olika storlek vilka, utifrån strategins förslag, skulle omfattas av olika regler vilket försvårar hanteringen. Det skulle också underlätta om de stöd och styrmedel som finns idag kunde renodlas, till exempel antingen investeringsstöd eller elcertifikat.

Förslaget i strategin, att investeringsstödet för villor ska ersättas med ett riktat ROT-avdrag (solROT), är enligt Hamnens uppfattning bra, i och med att det förhoppningsvis leder till kortare väntetider för övriga kategorier. Även Energimyndighetens förslag att styrmedel ska justeras från att gälla juridisk person till att gälla anslutningspunkt (anläggning), är positivt.

Skatten på den solel som producenten själv förbrukar kommer 1 juli 2017 att sänkas till 0,5 öre per kWh. Denna skatt är i sig inte en del av Energimyndighetens förslag till strategi, men Hamnen vill ändå lyfta fram att sänkningen är en viktig förutsättning för att få lönsamhet i våra satsningar på solelproduktion. Dock är vår uppfattning att

energiskatten borde tas bort helt och hållet, i och med att den innebär administrativa kostnader.

Hamnen delar Energimyndighetens uppfattning att aspekter som är viktiga för solcellsinstallationer tydligare behöver integreras i den fysiska planeringen. Även regelverket för när bygglov behövs är otydligt och bygglov hanteras olika från kommun till kommun.

Strategiförslaget belyser den negativa miljöpåverkan som tillverkningen av solcellsanläggningar ofta medför. Hamnen anser här att det vore bra om en vägledning tas fram kring hur livscykelperspektivet kan och får beaktas vid upphandling av solcellsanläggningar. Hamnen ser också fram emot satsningar på teknikutveckling inom till exempel området energilager.

För solelstatistik föreslår Energimyndigheten metoder på relativt kort sikt (fram till 2020). Därefter ska en stor del av elstatistiken kunna baseras på det nya nationella anläggningsregistret, kallat "tjänstehubben". Hamnen har inga synpunkter på de föreslagna kortsiktiga metoderna, men anser att det är viktigt, när tjänstehubben är på plats, att det säkerställs att data från andra system ska kunna överföras direkt till den nationella databasen.

Detta remissvar har inte behandlats av Stockholms Hamn AB:s styrelse.

Johan Castwall
VD Stockholms Hamn AB

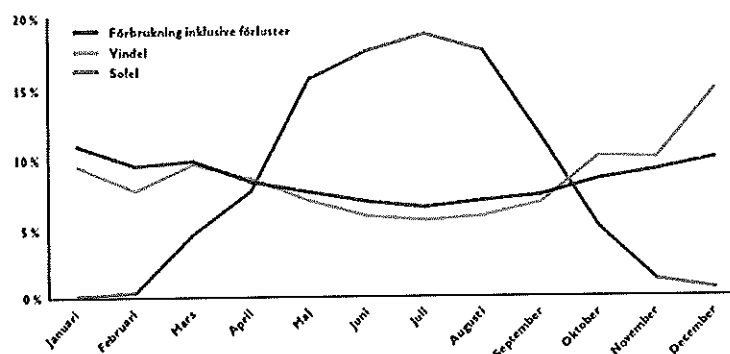
Synpunkter på Energimyndighetens *Förslag till strategi för ökad användning av sol*

AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad ("Fortum Värme") har tagit del av Energimyndighetens *Förslag till strategi för ökad användning av sol* (ET 2016:16) och vill med anledning härav framföra följande synpunkter.

Fortum Värme stödjer målsättningen om att Sverige ska nå 100 procent förnybar elproduktion till år 2040. Den stora utmaningen för kraftsystemet handlar dock snarare om effekt än om energi, det vill säga att se till att det finns tillräckligt med förnybar produktionskapacitet de kritiska timmarna när kraftsystemet är ansträngt. Detta har också uppmärksammats i den överenskommelse om den framtida energipolitiken som slöts mellan fem av riksdagens partier i somras, *Ramöverenskommelse mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet de gröna, Centerpartiet och Kristdemokraterna*, där man skriver (s. 1):

"En stor utmaning är att förändra energipolitiken från att nästan enbart fokusera på levererad mängd energi (TWh) till att även se till att det finns tillräckligt med effekt (MW). Ett viktigt steg bör vara att se över regelverk på energiområdet och modifiera dem så att de är anpassade till effektutmaningen".

Figur 2: Variation i elanvändning respektive sol- och vindkraftproduktion per månad 2013–2015 (månadens genomsnittliga andel av årets total). Källa: SvK, ÅF

Man kan konstatera att produktion av solkraft i Sverige snarare förvärrar än hjälper kraftbalansen de kritiska timmarna. Anledningen

är att solkraftens produktionsprofil ligger i motfas mot elanvändningen. Förhållandet illustreras i IVA:s rapport *Framtidens elmarknad*, <http://www.iva.se/globalassets/info-trycksaker/vagval-el/vagvalel-framtidens-elmarknad.pdf> (s. 20, figur 2). En ogenomtänkt utbyggnad av solkraft i Sverige riskerar således att ge överskott av elproduktion sommartid utan att tillföra nödvändig effekt vintertid. Styrbar och planerbar biokraft från

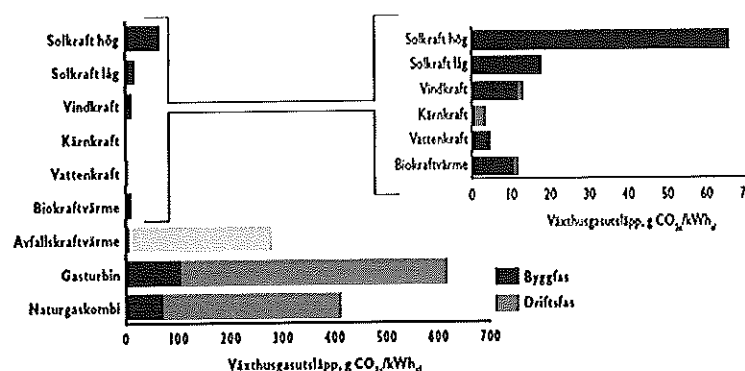
kraftvärme kan däremot produceras när elen behövs som bäst, vilket regelmässigt är under årets kalla och korta dagar.

När det gäller målsättningen för förnybar elproduktion anser Fortum Värme att man inte ska sätta specifika mål för enskilda produktionsslag. För att ge en samhällsekonomisk effektiv utveckling ska de olika teknikerna – bland annat solkraft, vindkraft, vattenkraft och biokraft – konkurrera på lika villkor mot en gemensam målbild. Fortum Värme förordar teknikneutrala, konkurrensneutrala och marknadsbaserade styrmedel för detta. Ensidiga subventioner till enskilda produktionsslag bör undvikas. De ekonomiska och administrativa stöd som riktas specifikt till utbygganden av solkraft undergräver teknikneutraliteten och kostnadseffektiviteten i elcertifikatsystemet.

Solenergi är den långsiktiga och hållbara lösningen för världens energiförsörjning, men det betyder inte per automatik att det är en bra

lösning för Sverige. Man kan konstatera att Sverige är ett av de länder i världen som rent

Figur 8: Växthusgasutsläpp i livscykelperspektiv för olika elproduktionstekniker

meteorologiskt har sämst förutsättningar för solenergi, samtidigt som landet har mycket goda förutsättningar för vattenkraft, vindkraft och bioenergi. Detta är något som inte framgår av Energimyndighetens förslag och som måste beaktas vid beslut om framtida styrmedel och mekanismer för styrning av utvecklingen av energisystemet. Till exempel har el från biokraftvärme bättre klimatprestanda än solkraft. Detta förhållande illustreras i annan rapport från IVA: *Framtidens el – så påverkas klimat och miljö*, <http://www.iva.se/globalassets/info-trycksaker/vagval-el/vagvalel-framtidens-el.pdf> (s. 32, figur 8).

Även för fjärrvärmens är de ensidigt riktade subventionerna till solceller problematisk. Störst utväxling av skattenedsättningen för egenproducerad solkraft får man i byggnader med hög elanvändning, som till exempel i byggnader som värms med värmepump. Detta förhållande riskerar att skapa betydande problem ur ett försörjningstrygghetsperspektiv för kraftsystemet. Skattenedsättningen för egenproducerad solkraft styr således implicit mot installation av värmepumpar och därmed mot dels ökad (!)

elanvändning, dels minskad (!) prima elproduktion, eftersom underlaget för kraftvärmebaserad el minskar. Kraftvärme ger dubbel nytta i kraftsystemet eftersom el produceras när den som bäst behövs samtidigt som den producerade fjärrvärmens ersätter elbaserad uppvärmning. I sin egen rapport *Effekter i elsystemet från en ökad andel sol* (ER 2016:22) konstaterar Energimyndigheten följande:

”Enligt observationer från andra länder med en stor andel mikroproduktion finns det en ökad risk för tillförlitlighetsproblem på grund av regleringen av transmissionsnätet. När det gäller det svenska transmissionsnätet kommer det med hög sannolikhet att finnas utmaningar med en ökad andel el producerad med solceller i den omfattning som motsvaras av denna fas i utbyggnaden.

På längre sikt kommer antagligen behovet av systemtjänster i transmissionsnätet att öka. Spänning- och frekvensreglering, driftreserver, svängmassa och nätstyrka är exempel på systemtjänster som kan komma att påverkas av en ökad andel sol i elsystemet i framtiden. Det pågår i dagsläget flera arbeten hos systemoperatörerna på nordisk nivå inom de här områdena. Aspekter kring sol bör inkluderas i pågående och framtida arbete kring systemtjänster.”

Rapporten diskuterar dock inte frågan om konsekvenserna av den riskerade undanträngningen av prima och koldioxideffektivare biokraft. En viss del av effektproblematiken kan kanske hanteras genom olika framtida lager- och/eller batterilösningar, men inte heller dessa lösningar har utretts på någon djupare nivå, särskilt inte i relation till alternativa lösningar såsom just biokraft. Rimligen borde en analys av detta tas fram innan några beslut om en utvecklad solelsstrategi fattas.

Solkraft kan och kommer att vara en viktig del i det framtida svenska kraftsystemet. Frågan är dock hur stor andel av produktionen som solkraften bör utgöra, var i landet den bör vara lokaliserad och när i tiden utbyggnaden bör ske. Styrningen av denna utveckling bör ske på marknadsmässig grund med stöd av väl definierade, teknik- och konkurrensneutrala styrmedel. Flera av dagens styrmedel som premierar installation och användning av solceller är införda utan någon djupare konsekvensanalys. Detta är ännu inte ett praktiskt problem eftersom den samlade kapaciteten i solceller i landet är förhållandevis låg. Men om utbyggnaden av solkraft inte går i takt med utvecklingen av övrig infrastruktur, såsom elnät och andra kraftslag som kan garantera effekt då solkraften inte producerar, så riskeras stora samhällsekonomiska ineffektiviteter. Det är således inte bara en fråga om kapacitet, det är även en fråga om var och i vilken takt utbyggnaden sker. Denna problematik är särskilt tydlig i Stockholmsregionen. Det saknas genomarbetade analyser av möjliga utvecklingsvägar som kan ligga till grund för arbetet med att definiera de styrmedel som påverkar elmarknaden.

Sammanfattningsvis menar Fortum Värme att hela frågan om satsningar på solkraft baserade på specifika subventioner i Sverige måste analyseras mer kritiskt och mer fullständigt än hittills. Detta gäller vilka ekonomiska subventioner, till exempel skattelättnader för egenproducerad solkraft, som ska utgå för installation och användning av solceller. Det gäller att väga in livscykelperspektiven på de olika produktionsslagen. Det gäller frågan om försörjningstrygghet i kraftsystemet. Det gäller också frågan om det rimliga i ett styrsystem som sammantaget driver mot ökad elanvändning för uppvärmning. Sett ur ett energikvalitetsperspektiv är det bättre att omvandla el till rörelseenergi (transporter) än till värmeenergi (elbaserad uppvärmning).

Med vänlig hälsning

AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad

Anders Egelrud, VD